

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ГУМАНІТАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ, МОДИ ТА СТИЛЮ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до лабораторних робіт з дисципліни
«Сучасні живописні практики»
для здобувачів освітнього ступеня «магістр»
спеціальності В2 «Дизайн»
Галузь знань: В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
усіх форм навчання
[Електронний ресурс]

Черкаси

2025

УДК 75.02 (075.8)

*Затверджено вченою радою ФГТ,
протокол № 3 від 13.10.2025 р.,
протокол засідання методичної комісії
№ 3 від 10.10.2025 р.
згідно з рішенням кафедри ГДМС,
протокол № 4 від 10.10.2025 р.*

Упорядники: Касьян Т.К., заслужений художник України, к.п.н., доцент кафедри ГДМС ЧДТУ; Борисов Ю.Б., к.і.н., доцент кафедри ГДМС ЧДТУ; Іщенко Ю.П., заслужений художник України, доцент кафедри ГДМС ЧДТУ; Баннова І.М., доцент кафедри ГДМС ЧДТУ.

Рецензент: Храмова-Баранова О.Л., завідувач кафедри ГДМС, д.і.н., професор, ЧДТУ

Методичні рекомендації до лабораторних завдань з дисципліни «Сучасні живописні практики» для здобувачів освітнього ступеня «магістр» спеціальності «Дизайн» (освітня програма «Графічний дизайн») усіх форм навчання. [Електронний ресурс] /[упоряд. Т.К.Касьян, Ю.Б.Борисов, Ю.П.Іщенко, І.М.Баннова]; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ЧДТУ, 2025 – 30 с.

Методичні рекомендації до лабораторних завдань передбачають підвищення рівня організації та якості вивчення дисципліни «Сучасні живописні практики», що є важливим етапом перевірки знань та вмінь і оцінки підготовки фахівця спеціальності В2 «Дизайн».

УДК 75.02 (075.8)

Навчальне електронне видання
комбінованого використання

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Методичні рекомендації до лабораторних завдань з дисципліни «Сучасні живописні практики» для здобувачів освітнього ступеня «магістр» спеціальності «ДИЗАЙН» (освітня програма «Графічний дизайн») усіх форм навчання. [Електронний ресурс]

**Упорядники: Касьян Тетяна Костянтинівна; Борисов Юрій Борисович,
Іщенко Юрій Петрович, Баннова Ірина Мусіївна**

В авторській редакції

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Програма навчальної дисципліни.....	6
2. Основні терміни і поняття з дисципліни «Сучасні живописні практики» за освітньою програмою «Графічний дизайн».....	7
2.1. Основні поняття і терміни.....	8
2.2. Тренди в сучасному живописі.....	16
3. Особливості розробки і проведення лабораторних завдань з дисципліни «Сучасні живописні практики» за ОП «Графічний дизайн».	22
4. Оцінювання якості знань студентів.....	23
Рекомендована література.....	24
Рекомендовані джерела.....	26
Додатки.....	27

ВСТУП

Метою викладання навчальної дисципліни «Сучасні живописні практики» полягає у формуванні у студентів художньо-проектного мислення в галузі сучасних живописних практик, розвиток власного творчого потенціалу, а також, більш глибокого осмислювання ролі живопису в контексті сучасних соціокультурних і технологічних змін.

Основним завданням вивчення дисципліни є: формування вмінь застосовувати знання про сучасні художні рухи для створення власних проектів та розвиток здатності до інтерпретації сучасного мистецтва, роботи з новими техніками, а також комбінування традиційних та новітніх методів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:**

- уявлення про сучасні живописні техніки та їх характеристики.
- грамотну колористичну побудову композиції для забезпечення цілісності живописних проектів.
- площинну композицію з проробкою всіх дрібних деталей, використовуючи виразні можливості живописного матеріалу.
- аналізувати композиційну структуру площинної композиції та виявляти її метрично-ритмічну побудову.
- володіти навичками здійснювати ескізний начерк своєї пропозиції.
- використовувати технологічні прийоми при роботі з конкретним завданням.

Результати навчання полягають у наступному:

- Збирати та аналізувати інформацію для обґрунтування живописного проекту, застосовувати теорію і методику дизайну, фахову термінологію (за професійним спрямуванням).
 - Здійснювати аналіз об'єкта проектування та пов'язаних технологічних процесів з урахуванням поставленого завдання, формуючи цілісну художньо-проектну концепцію.
 - Створювати композиційні рішення дизайнерських об'єктів, використовуючи відповідні техніки, матеріали й виразальні засоби.
 - Брати до уваги характеристики матеріалів та конструктивні особливості виробів, впроваджувати сучасні технології у професійну практику.

Забезпечення навчально-методичним матеріалом.

Навчальний матеріал, який містить у собі дисципліна, ґрунтується на численних літературних джерелах, архівно-історичних документах тощо. Лабораторний матеріал супроводжується демонстрацією програм, проспектів, каталогів, фото зображень тощо.

Послідовність викладення матеріалу.

Послідовність викладення матеріалу зумовлена необхідністю ознайомлення студентів насамперед з термінологією та набуття творчих навичок студентами зі сучасних живописних практик. Протягом вивчення навчального

курсу «Сучасні живописні практики» студент навчається абстрактно мислити, розвивається творча уява і отримує навички виконувати живописні композиції на професійному рівні, використовувати прийоми і закони композиції у творчих завданнях.

Навчання і якісна підготовка майбутніх дизайнерів-графіків значною мірою залежить від глибини опанування знаннями та навичками побудови форми, творення образу, опануванням багатством живописних засобів. В загальній системі підготовки спеціалістів високої кваліфікації з графічного дизайну, навчальний курс «Сучасні живописні практики» є важливим, як один із допоміжних засобів придбання студентами широких професійних навичок, що сприяє зростанню креативного мислення та розширенню мистецьких знань.

Навчальна дисципліна «Сучасні живописні практики» за структурно-логічною схемою підготовки студентів вищеназваного напрямку продовжує формування комплексу знань студентів, поглиблюючи основні положення, що були викладені в основних предметах спеціалізації «Дизайн».

1. Програма навчальної дисципліни.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ №1 ХУДОЖНІЙ ТВІР ТА ЙОГО БУДОВА.

Тема 1 Художній твір.

Зміст теми: Вибір теми та розробка концепції. Створення ескізу для майбутнього художнього твору Поетапне виконання.

Тема 2 Вибір аналогів живописного напрямку.

Зміст теми: Визначення індивідуального стилю та основних технічних та живописних способів відтворення творчого задуму.

Тема 3 Сучасний живописний твір

Зміст теми: Тематика сучасного живописного твору (за вибором): «Українські народні свята», «Тотемна тваринка України», «Емоції людини: урочистість, сум, непохитність», тощо.

Формат А1 або 70х70.

Техніка виконання: за вибором студента. Робота виконується поетапно:

- Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів.
- Аналіз аналогів.
- Розробка авторської концепції вирішення твору.
- Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму.
- Перевірка отриманих пошукових варіантів в системі АНТИПЛАГІАТ.
- Технологічні та живописні засоби виконання оригіналів.

Творчі роботи представляються в оформленому вигляді: робота натягується на двп та оформлюється в раму.

2. Основні терміни і поняття з дисципліни «Сучасні живописні практики» за освітньою програмою «Графічний дизайн»

Сучасні практики живопису активно використовують як традиційні техніки, так і новітні технології, наприклад, цифрове мистецтво. Художники часто працюють із символами, асоціативними пейзажами, соціальними і культурними темами, стимулюючи глядача до мислення і рефлексії що віддзеркалюють суть сучасної епохи, актуальні ідеї та технології. Серед актуальних тенденцій – інтеграція персонального досвіду, критика суспільства, а також експерименти з матеріалом і формою.

Сучасні живописні практики – це широкий спектр підходів, що поєднують традиційні техніки малярства з новітніми художніми та технологічними пошуками. Вони відображають динаміку культури, глобалізацію, розвиток цифрових медіа, а також соціальні й екологічні виклики.

Таблиця 1 показує, що «класичні техніки» більше спрямовані на стабільність і традицію, а «сучасні» – на пошук нових ефектів, експерименти й міждисциплінарність.

Таблиця 1.

Порівняння класичних і сучасних живописних технік

Категорія	Класичні техніки	Сучасні техніки
Матеріали	Олійні фарби, акварель, темпера, енкаустика, фреска, гуаш, пастель	Акрилові фарби, медіуми для заливання (pouring), люмінесцентні пігменти, неон-фарби, текстурні пасти, цифрові інструменти
Основа	Переважно полотно, дерево, штукатурка, папір	Полотно, картон, пластик, бетон, скло, цифровий простір (гаджети, VR)
Характер	Традиційні, стабільні, довговічні; орієнтовані на деталізацію й майстерність	Експериментальні, швидкі, інтерактивні; поєднання з технологіями та новими медіа
Ефекти	Прозорість (акварель), насиченість і глибина (олія), матовість (темпера, гуаш)	Абстрактність (акрил-пурінг), світіння (неон, UV), 3D-фактурність, світлові образи, цифрові градієнти
Технічні прийом	Нашарування, лесування, імпасто, сухий пензель	Аерографія, мікс-медіа, digital painting, VR-живопис, light painting
Призначення	Станковий живопис, іконопис, монументальні твори, класичні пейзажі й портрети	Сучасне мистецтво, абстрактні композиції, інсталяції, медіа-арт, арт-дизайн
Приклади	Леонардо да Вінчі (темпера, фреска), Рембрандт (олія), Ватерколористи XIX ст.	Джексон Поллок (експерименти з фактурою), Девід Хокні (digital painting), сучасні VR-арт-проекти

Таким чином, сучасний живопис уже не обмежується полотном і пензлем – він функціонує на перетині дисциплін, технологій і соціальних практик.

У таблиці 2 дана коротка характеристика сучасних живописних практик з прикладами митців, які працюють в тому чи іншому напрямку. Ця таблиця показує, що сучасні живописні практики охоплюють як класичні техніки, так і новітні технологічні експерименти.

Таблиця 2.

Напрямок / практика	Характеристика	Приклади художників (світ/Україна)
Неоекспресіонізм, нова фігуративність	Емоційність, жестовість, драматизм, тілесність, часто великі формати	Жан-Мішель Баскя, Георг Базеліц; Олександр Ройтбурд
Абстрактний живопис, постмінімаїзм	Дослідження кольору, фактури, ритму, матеріальності фарби	Герберт Брікер, Герхард Ріхтер; Тіберій Сільваші
Концептуальний живопис	Ідея важливіша за зображення, використання текстів, символів, знаків	Дженні Гольцер (змішана практика), Барбара Крюгер; Василь Цаголов
Інтермедійні та гібридні	Поєднання живопису з фото, цифровими технологіями, інсталяцією	Девід Хокні (цифровий живопис), Вей Цзінсон; Микита Шаленко
Екологічний та соціально ангажований	Порушення тем клімату, війни, ідентичності, вторинні матеріали	Олафур Еліассон (близькі практики), Марлен Дюма; Алевтина Кахідзе
Живопис як процес і перформанс	Малювання як подія, використання тіла, простору, публічності	Ів Кляйн, Джексон Поллок (попередники); Влада Ралко
Віртуальний живопис (VR/AR)	Створення картин у цифровому середовищі, імерсивність, інтерактивність	Refik Anadol, Кейсі Ріас; експериментальні українські медіа-художники

2.1. Основні поняття і терміни.

Абстрактне мистецтво – це художній напрямок, у якому зображення не відтворюють реальні об'єкти чи явища, а будуються на формах, лініях, кольорах, ритмах та композиційних структурах, що не мають прямого відповідника у видимому світі. Основна мета полягає у створенні образності, яка не залежить від предметності та може передавати емоції, ідеї, філософські концепції або формальні естетичні принципи. Абстракція може бути геометричною, ліричною, конструктивною або інтуїтивно-експресивною. Її поява пов'язана з переглядом ролі мистецтва у ХХ столітті та пошуком нових художніх мов, здатних відобразити світ поза традиційними образними межами.

Абстрактний експресіонізм – це художній напрямок, що виник у США в середині ХХ століття та став однією з ключових течій модернізму. Він поєднує абстракцію з виразною, безпосередньою емоційністю й орієнтується на фіксацію внутрішнього психологічного стану художника через живописні дії, імпульси та енергетичність мазка. Для нього характерні великі формати, акцент на жесті, спонтанність, невпорядкованість композиції та індивідуальний авторський стиль. У межах напрямку сформувалися дві основні тенденції: жестовий живопис (наприклад, Джексон Поллок) та кольорове поле (Марк Ротко), що відрізнялися

методами, але поділяли спільне прагнення до вираження емоційної напруги через абстракцію.

Неоекспресіонізм і нова фігуративність – це напрям у мистецтві другої половини ХХ століття, який відроджував і розвивав традиції експресіонізму, проте у нових соціокультурних і художніх умовах. Він характеризується емоційною інтенсивністю, динамікою, драматизмом та індивідуальним художнім жестом, поєднуючи абстрактні та фігуративні елементи.

Для неоекспресіонізму характерні:

- сильна, іноді агресивна, емоційна експресія через колір, мазок і композицію;
- повернення до фігуративності як засобу передачі психологічного чи соціального змісту;
- символічне або метафоричне використання образів, часто з соціальним або політичним підтекстом;
- велика увага до матеріалу, текстури та фізичної присутності фарби на полотні;
- індивідуальний, часто «жестовий» стиль, що підкреслює авторську самобутність.

Нова фігуративність (New Figuration) – це тенденція в мистецтві другої половини ХХ століття, що фокусується на поверненні до зображення людини та предметного світу після домінування абстрактного мистецтва, але з сучасними художніми підходами.

Основні характеристики:

- переосмислення класичної фігуративності через модерні художні засоби та стилізації;
- акцент на експресії, суб'єктивному погляді художника, внутрішньому стані персонажів;
- використання контрастів, перебільшень, деформацій або спрощень для передачі психології чи символічного значення;
- взаємодія з поп-культурою, соціальною критикою та сучасними темами;
- поєднання реалістичних та абстрактних елементів для створення виразного образу.

Таким чином, обидва напрямки відновлюють фігуративність і емоційну виразність у мистецтві після епохи абстракції, але неоекспресіонізм робить акцент на драматичній, «жестовій» експресії, тоді як нова фігуративність – на переосмисленні образності та сучасному представленні людської та предметної форми.

Абстрактний живопис і постмінімаїзм – це напрям у мистецтві, який відмовляється від прямого зображення реальних об'єктів і явищ, фокусуючись на формі, кольорі, лінії, фактурі та композиційних взаємозв'язках. Він може мати різні прояви – геометричні, лірично-асоціативні, експресивні чи декоративні – і

прагне передати емоції, ідеї або чисто формальні відчуття через безпредметну образність.

Основні характеристики:

- відсутність прямої предметності та натуралістичного зображення;
- експеримент із кольором, формою, ритмом, простором;
- акцент на художньому процесі та матеріалі;
- можливість передачі психологічних станів або філософських концепцій без конкретних образів;
- широкий діапазон стилістичних підходів: від жорсткої геометрії до вільної імпровізації мазка.

Постмінімаїзм – це напрям у мистецтві 1960–1970-х років, що виник як реакція на мінімалізм. Він зберігає увагу до простоти та об'єктності, але додає емоційну насиченість, експеримент із матеріалом і формою, а також індивідуальність авторського жесту.

Основні риси:

- використання простих форм та геометричних структур, але з підкресленням матеріальності і текстури;
- увага до процесу створення, збереження слідів ручної роботи;
- розширення меж мінімалістичних принципів через органічні форми, асиметрію, несподівані комбінації матеріалів;
- акцент на індивідуальному вираженні художника і візуальній емоційності;
- часто використовується в скульптурі, інсталяції та об'єктному мистецтві, хоча має прояви і в живописі.

Таким чином, абстрактний живопис концентрується на безпредметній образності та емоційно-естетичному впливі кольору і форми, а постмінімаїзм розвиває принципи мінімалізму, додаючи матеріальність, експресивність і авторську індивідуальність.

Віртуальний живопис – це сучасна художня практика, в якій твори створюються за допомогою цифрових технологій, комп'ютерних програм, графічних планшетів або VR/AR-систем, замість традиційних матеріалів, таких як фарби та полотно. Основна увага приділяється процесу цифрового створення та візуальному ефекту, який можна переглядати на екрані або у віртуальному просторі. Віртуальний живопис розширює поняття живопису, поєднуючи традиційні художні принципи з сучасними технологіями, створюючи нові способи взаємодії з образом, простором та глядачем.

Основні характеристики:

- цифрові інструменти і технології – графічні планшети, 3D-програми, VR/AR, алгоритмічні генератори образів;
- інтерактивність – можливість створювати або змінювати твір у реальному часі, залучаючи глядача;
- віртуальний простір – роботи існують у цифровому середовищі, можуть бути анімованими або тривимірними;

- експерименти з формою і кольором – цифрові технології дозволяють створювати ефекти, недоступні у традиційному живописі;
- мінімальна матеріальна обмеженість – твір не обов'язково прив'язаний до фізичної поверхні, його можна демонструвати у віртуальних галереях або інтегрувати у мультимедійні проекти.

Використання VR і AR-технологій для створення «картин» у цифровому просторі належить до віртуального або цифрового живопису в просторі доповненої та віртуальної реальності. Такий підхід дозволяє створювати тривимірні, інтерактивні та іммерсивні картини, де простір і час стають частиною художнього вираження, а глядач отримує новий досвід взаємодії з мистецтвом.

Основні аспекти:

- VR-живопис (віртуальна реальність) – художник працює у повністю цифровому тривимірному середовищі за допомогою VR-окулярів і контролерів, створюючи об'єми, фактури та кольорові композиції, які можна оглядати з усіх ракурсів;
- AR-живопис (доповнена реальність) – цифрові зображення накладаються на реальний простір через смартфони, планшети або AR-окуляри, поєднуючи фізичне і віртуальне середовище;
- інтерактивність і динамічність – глядач може взаємодіяти з твором, змінювати його перспективу, масштаби або кольорову палітру;
- відсутність традиційних обмежень – художник вільно експериментує з масштабом, рухом, текстурами та ефектами, які неможливі у класичному живописі;
- медіа-гнучкість – твори можна демонструвати у віртуальних галереях, інтегрувати у мультимедійні інсталяції або комбінувати з іншими цифровими мистецькими практиками.

Живопис як перформанс і процес – це художній підхід, у якому створення живописного твору розглядається не лише як кінцевий результат, а як активна, динамічна подія, процес взаємодії художника з матеріалом, простором і публікою. Тут основна увага приділяється самому акту творчості, руху, жесту і експерименту з фарбою та поверхнею, як мистецькому явищу, роблячи сам процес живописання важливим засобом вираження, а кінцевий результат – лише частиною художнього досвіду.

Основні характеристики:

- фокус на процесі – художник демонструє або робить видимими стадії створення роботи;
- експеримент із матеріалом і технікою – використання нестандартних інструментів, рідких фарб, об'єктів, технік виливання, розбризкування, нанесення мазків руками;
- жестовий і перформативний аспект – рухи тіла художника, ритм і динаміка стають частиною твору;
- взаємодія з глядачем – присутність аудиторії може впливати на

процес або сприйняття твору;

– розмивання меж між живописом, перформансом та інсталяцією – твір стає одночасно об'єктом, подією і просторовою ситуацією.

Екологічний та соціально ангажований живопис – це напрям у сучасному мистецтві, який фокусується на темах взаємодії людини та природи, збереження довкілля та впливу технологій і цивілізації на екосистеми. Художник у таких творах використовує образи природи, ландшафтів, флори і фауни, а також звертається до проблем забруднення, кліматичних змін або деградації навколишнього середовища.

Основні риси:

- підкреслення взаємозв'язку людини і природи;
- висвітлення екологічних проблем і заклик до усвідомлення їхнього значення;
- використання природних матеріалів, нетрадиційних поверхонь або рецикльованих об'єктів;
- акцент на емоційній та естетичній сприйнятливості природи;
- поєднання образотворчих засобів із концептуальними та експериментальними методами.

Соціально ангажований живопис – це напрям мистецтва, що спрямований на відображення, критику або зміну соціальних, політичних і культурних явищ. Він звертається до проблем нерівності, конфліктів, прав людини, ідентичності, суспільних стереотипів та актуальних подій.

Основні риси:

- виразна тематичність і прагнення комунікації з глядачем;
- використання символів, метафор, алегорій для висвітлення соціальних проблем;
- політична та етична позиція автора, активна громадянська позиція;
- іноді поєднання живопису з іншими медіа та перформативними елементами для посилення ефекту;
- звернення до широкого кола глядачів, прагнення впливати на суспільну свідомість.

Обидва напрямки – екологічний і соціально ангажований живопис – належать до сучасних художніх практик, де твір не лише естетично сприймається, а й виконує соціально-критичну та просвітницьку функцію, спрямовану на усвідомлення та зміну ставлення до природи і суспільства.

Інтермедійні та гібридні практики – це художні підходи, які виникли в другій половині ХХ століття і ґрунтуються на поєднанні різних медіа, жанрів та технологій в одному творі, зруйнуванні традиційних меж між видами мистецтва та створенні нових міждисциплінарних форм. Ці практики спрямовані на експеримент із засобами вираження та пошук нових способів комунікації з глядачем. Інтермедійні та гібридні практики демонструють прагнення

художника до новаторства, вихід за межі традиційних форм і створення творів, де взаємодія матеріалів, технологій і глядача стає частиною художньої концепції.

Основні характеристики:

- поєднання різних медіа – живопис, скульптура, фотографія, відео, звук, перформанс, цифрові технології;
- розмивання жанрових меж – твір не вкладається в рамки одного класичного виду мистецтва;
- процесуальність і експеримент – важлива роль творчого процесу, взаємодії матеріалів і технологій;
- інтерактивність і залучення глядача – деякі практики створюють ситуації, в яких глядач стає частиною художнього явища;
- критичний і концептуальний аспект – використання медіа і гібридних форм для переосмислення природи мистецтва, технологій, культури та соціального контексту.

Концептуальне мистецтво – це художній напрям, що сформувався у 1960–1970-х роках і ґрунтується на твердженні, що ідея, концепт твору є важливішими за його матеріальне втілення або естетичні якості. У таких роботах художній об'єкт може бути мінімальним, простим або навіть відсутнім фізично, оскільки головна увага зосереджується на інтелектуальному змісті, логіці висловлювання, твердженні чи дослідженні певного явища. Концептуальне мистецтво поставило під сумнів традиційні критерії художності, зокрема необхідність технічної майстерності, унікальності твору та його об'єктивної матеріальної форми. Це привело до розширення поняття мистецтва, включення в нього інтелектуальних експериментів, філософських досліджень, міждисциплінарних практик та нових способів організації художнього висловлювання.

Основні характеристики включають:

- пріоритет розумової, аналітичної компоненти над емоційно-візуальною;
- використання тексту, документації, інструкцій, фотографій, схем, приписів;
- мінімізацію або дематеріалізацію художнього об'єкта;
- звернення до процесу, а не лише до результату;
- критичне осмислення природи мистецтва, його функцій, інституційного статусу й комунікаційних механізмів.

Ленд-арт – це напрям сучасного мистецтва, що виник наприкінці 1960-х років і передбачає створення художніх творів безпосередньо в природному середовищі з використанням природних матеріалів – землі, каміння, піску, води, рослин, льоду, дерева тощо. Місце створення при цьому стає невід'ємною частиною твору, а сама робота зазвичай не переноситься в галерейний простір. Ленд-арт розширив традиційні уявлення про художній об'єкт, акцентував увагу на взаємодії мистецтва і природи та став важливою формою рефлексії щодо місця людини у навколишньому світі.

Основні риси включають:

- органічний зв'язок твору з ландшафтом;
- активне використання природних процесів, масштабів і середовища;
- тимчасовість, адже багато робіт поступово змінюються, руйнуються або зникають під впливом вітру, води, ерозії та інших природних факторів;
- акцент на взаємодії людини й довкілля, осмисленні простору, часу, екологічних і культурних контекстів;
- документальність, оскільки роботи часто існують у пам'яті через фотографії, відео, карти чи описи.

Мінімалізм – це художній напрям, що сформувався у 1960-х роках та характеризується прагненням до максимальної простоти, редукції художніх засобів і очищення форми від індивідуально-емоційних чи нарративних нашарувань. У центрі уваги знаходиться об'єктивність, раціональність і матеріальна присутність самого твору, без символічних або психологічних трактувань. Мінімалізм виступив реакцією на емоційний і жестовий характер абстрактного експресіонізму та став важливою частиною переходу до концептуальних і постмодерних мистецьких практик. Він суттєво вплинув не лише на образотворче мистецтво, але й на архітектуру, дизайн, музику та інші сфери візуальної та просторової культури.

Основні риси включають:

- використання простих геометричних форм, серій, модульності та повторюваності;
- мінімізацію художніх ефектів, відсутність декору та зайвих деталей;
- акцент на матеріалі та фізичних властивостях об'єкта – масштабі, текстурі, масі, взаємодії з простором;
- відстороненість від внутрішнього вираження автора, концентрацію на самодостатності форми;
- посилення ролі глядача, який переживає твір через безпосередню взаємодію з ним у просторі.

Мурал – це великомасштабний настінний живопис, створений на фасадах будівель або інших архітектурних поверхнях, здебільшого легально, у межах мистецьких, соціальних чи муніципальних проєктів. Він має такі риси:

- стаціонарний характер та чітке прив'язування до конкретного місця;
- монументальність та інтеграцію у міське середовище;
- можливість комунікації з широкою аудиторією;
- довговічність порівняно з іншими видами стріт-арту;
- часте створення на замовлення або за підтримки інституцій, органів влади чи громадських ініціатив.

Поп-арт – художній напрям, що сформувався у 1950–1960-х роках у Великій Британії та США і ґрунтується на використанні образів масової культури, побуту та споживацького суспільства. У центрі уваги опинилися рекламні зображення, комікси, товари масового виробництва, зірки кіно й шоу-

бізнесу, телевізійні кадри, логотипи та інші візуальні кліше, що оточують сучасну людину. Поп-арт постав проти елітарності модерністського мистецтва, перенісши в художню сферу повсякденні предмети та піддавши аналізу механізми сприйняття, культ споживання й роль медіа в культурному середовищі другої половини ХХ століття.

Основні риси включають:

- відтворення та переосмислення естетики масмедіа, реклами та комерційного дизайну;
- використання яскравих барв, плакатної стилістики, повторюваності та механічних технік (трафаретний друк, серійність);
- поєднання іронії, гри, критики та нейтрального дистанціювання від об'єктів, що зображуються;
- зняття дистанції між «високим» мистецтвом і масовою культурою;
- демонстрацію того, як образи масового виробництва формують свідомість та естетику сучасності.

Стріт-арт – це сфера сучасного мистецтва, що виникає у публічному міському просторі і створюється поза межами традиційних мистецьких інституцій. Він включає широкий спектр форм: графіті, трафарети, постери, наклейки, об'ємні об'єкти, інсталяції, перформативні втручання та інші способи художнього висловлювання у міському середовищі. Стріт-арт розглядається як форма художньої комунікації з містом і його мешканцями, що здатна реагувати на актуальні процеси суспільного життя та переосмислювати міський простір.

Для нього характерні:

- взаємодія з архітектурою й соціальним контекстом;
- публічність, доступність і масова видимість;
- вираження індивідуальних, соціальних, культурних та політичних позицій;
- тимчасовість і вразливість до знищення чи змін;
- часто неформальний, нерегламентований або напівлегальний статус.

Фотореалізм – художній напрям, що виник наприкінці 1960-х – на початку 1970-х років у США та ґрунтується на максимально точному, детальному та технічно бездоганному відтворенні зображення, яке виглядає як фотографія. Для створення робіт художники використовують фотографічні джерела, які слугують основою для живопису, графіки або скульптури, а сам творчий процес нагадує перенесення фотографічного зображення на полотно з мінімальним авторським втручанням та емоційною виразністю. Фотореалізм став своєрідною реакцією на експресивність і суб'єктивність попередніх напрямів і водночас осмисленням ролі технологій, медіа та фотографічного бачення у сучасній культурі, підкресливши зміщення художнього досвіду у бік точності, репрезентаційної логіки та опосередкованого сприйняття реальності.

Основні риси включають:

- використання попередніх фотознімків як первинної моделі;
- надзвичайну точність, дрібну деталізацію, увагу до світла,

відблисків, фактур і перспективних нюансів;

– принципovu відмову від стилізації, декоративних ефектів та суб'єктивних художніх жестів;

– створення образу, що справляє враження механічно зафіксованої реальності;

– інтерес до буденних сюжетів міського середовища, вітрин, інтер'єрів, транспорту, техніки, портретів.

2.2. Тренди в сучасному живописі

Акриловий живопис – це художня техніка, що використовує акрилові фарби, які є швидко висихаючими фарбами, виготовленими шляхом суспендування пігменту в акриловій полімерній емульсії. Акрил має рідку або густу консистенцію, він швидко сохне, що дозволяє працювати швидко і наносити багато шарів без тривалого очікування. Акрилові фарби можна використовувати на різних поверхнях, і вони відомі своєю стійкістю після висихання. Ця техніка дає можливість створювати як гладкі, так і текстуровані поверхні, а також поєднувати різні художні прийоми, включаючи Fluid Art – техніку заливки акрилом для створення абстрактних картин.

У порівнянні з традиційними олійними фарбами, акрилові швидко сохнуть, що дуже зручно для художників, але вимагає швидкості та певних навичок роботи з матеріалом [3].

Аерографія (графічна задувка) – це художня техніка нанесення фарби на різні поверхні за допомогою аерографа (повітряного пера) – спеціального інструменту, що розпилює фарбу стисненим повітрям. Цей спосіб дозволяє створювати плавні переходи кольорів (градієнти), об'ємні ефекти та дуже тонкі деталі, зберігаючи при цьому поверхню гладкою. Аерографія широко використовується у живописі, дизайні, тюнінгу автомобілів, графіті, боді-арті та інших сферах мистецтва. Історично аерографія виникла на межі XIX–XX століть, а схожі прийоми застосовувалися ще в давнину з використанням примітивних пристроїв для розпилення фарби [2].

Акрил-пурінг (Pouring) – це техніка живопису, яка полягає у заливанні акрилових фарб, змішаних з спеціальним медіумом, на поверхню з подальшим їх вільним розтіканням. Ця техніка використовується для створення абстрактних композицій з плавними переходами кольорів і унікальними візерунками без застосування пензля. Акрил під час пурінгу має текучу консистенцію, що дозволяє фарбі самостійно розтікатися по полотну, створюючи цікаві ефекти. Для якісного виконання використовують спеціальні медіуми для заливок, які забезпечують оптимальну плинність фарб і дозволяють контролювати змішування кольорів. Ця техніка популярна серед художників для створення оригінальних і яскравих робіт у стилі Fluid Art або Flow Art [1].

Fluid art (рідинне мистецтво) – це напрям сучасного абстрактного живопису, заснований на техніках виливання рідких фарб на поверхню та їх подальшому розтікання під дією гравітації, руху повітря, нахилу полотна чи інших фізичних впливів. Основним принципом є відсутність попередньо намальованої композиції – робота формується як результат взаємодії фарб, їх щільності, в'язкості, фактури та динаміки руху. Fluid art поєднує творчий жест із експериментом, підкреслює роль матеріальних процесів у живописі й демонструє, як природні властивості рідин можуть формувати композицію. Цей напрям став популярним завдяки ефектним візуальним результатам, доступності техніки та можливості отримувати унікальні абстрактні зображення без класичних навичок традиційного малювання.

Основні характеристики включають:

- використання акрилових чи інших рідких фарб, розбавлених до стану високої плинності;
- створення малюнка через наливання, змішування, нашарування кольорових потоків і керування їхнім рухом;
- формування зображення здебільшого без пензлів, за допомогою нахилів полотна, фенів, шпателів, силікону та інших засобів;
- значну роль випадковості та фізичних закономірностей у кінцевому результаті;
- акцент на декоративній виразності, кольорових контрастах, органічних формах і тканинності зображення [9].

Альтернативні фактурні техніки – це нетрадиційні методи створення текстур та фактури в живописі та інших видах образотворчого мистецтва. Вони включають застосування різноманітних інструментів і матеріалів, які не є стандартними пензлями чи олівцями, таких як надувні рукавички, кульки, целофанові пакети, намисто, картонні смужки, овочі чи листя для відтисків, а також методи, що дають об'ємну, рельєфну або цікаву поверхню твору. Ці техніки часто застосовуються для створення ефектних, унікальних поверхонь, стимулювання творчості і вираження індивідуального стилю, особливо в експериментальному і декоративному мистецтві.

Витончена гармонія (вуабі-сабі) – це японська естетична концепція, яка цінує «красу недосконалості, мінливості та природної простоти». Вона ґрунтується на філософії прийняття природного циклу життя, старіння матеріалів і невеликої асиметрії, що надає об'єктам особливого шарму та глибини. Вуабі-сабі застосовується в архітектурі, дизайні інтер'єрів, кераміці, живописі та садовому мистецтві. Ця естетика формує почуття гармонії з природою, прийняття недосконалості і поваги до мінливості світу, акцентуючи духовну цінність простих, скромних форм і матеріалів.

Основні принципи вуабі-сабі:

- природність і простота – перевага натуральних матеріалів, спокійних кольорів і невігядливої форми;

- недосконалість і асиметрія – вміння бачити красу в тріщинах, нерівностях, зношеності та слідах часу;
- мінливість – усвідомлення тимчасовості всього суцього і цінування процесу старіння;
- лаконічність і стриманість – відсутність надмірного декору, емоційної насиченості чи пафосу;
- споглядальність – наявність внутрішньої тиші та простору для рефлексії через сприйняття предмета чи простору.

Гіперреалізм зі змішанням зі скетчем – це напрям або художня манера, у якій поєднуються надзвичайно деталізоване, майже фотографічне зображення (гіперреалізм) і вільні, незавершені, лінійні елементи, характерні для скетчу. У результаті створюється зображення, де реалістичність і точність поєднані з ескізністю, процесуальністю та видимою рукою художника. Такий стиль став популярним у графіці, живописі, ілюстрації та fashion-скетчингу, оскільки дозволяє поєднати в одному творі технічну віртуозність та виразність живої лінії, створюючи ефектні, контрастні та впізнавані художні образи.

Основні риси включають:

- детально опрацьовані фрагменти з ілюзією фотографічної точності, часто з акцентом на фактуру, світло та матеріальність;
- наявність вільних штрихів, контурів, нотаток, начерків або «незавершених» зон, що підкреслюють творчу динаміку процесу;
- поєднання завершеного й незавершеного, що створює контраст між ілюзією реальності та художньою умовністю;
- підкреслення ролі авторської інтерпретації, одночасна демонстрація майстерності та творчого підходу;
- композиційна гра між деталізацією та спрощенням, за якої глядач бачить як результат, так і шлях його побудови.

Діджитал-живопис (цифровий пейнтинг) – це мистецька техніка створення картин і малюнків за допомогою цифрових інструментів, таких як графічні планшети, стилуси і спеціалізоване програмне забезпечення (наприклад, Adobe Photoshop, Corel Painter, Procreate). У цій техніці традиційні прийоми живопису, як акварель, олія чи пастель, імітуються в цифровому середовищі, даючи змогу художнику створювати образи без фізичного нанесення фарби. Цифровий живопис дозволяє легко редагувати та змінювати роботу, експериментувати з різними пензлями і ефектами, що розширює творчі можливості митця і робить процес більш гнучким порівняно з традиційним живописом [18].

Ебру – старовинна техніка малювання на воді, де фарба наноситься на поверхню води і переноситься на папір чи полотно, утворюючи хмароподібні плавні візерунки. Вода – примхлива й нестала стихія. Проте її можна використовувати у якості полотна для створення унікальних малюнків. За популярною версією, у перекладі з перської, ебру означає «хмара». Рухливі

малюнки на воді дійсно нагадують хмари. Історія виникнення ебру досить давня. Одні з ранніх джерел появи цього мистецтва знайдені в Туреччині, де воно популярне й нині [9].

Еко-живопис – це напрямок у мистецтві, який акцентує увагу на використанні природних, екологічних матеріалів і тем, що стосуються захисту довкілля та екології. Художники в еко-живописі можуть застосовувати фарби, виготовлені з натуральних компонентів, використовувати вторинні матеріали, а також створювати роботи, які підкреслюють важливість збереження природи, екологічні проблеми та гармонію людини з навколишнім світом. Часто до цього виду мистецтва належать картини, скульптури та інсталяції, створені з використанням природних елементів, а також артоб'єкти, що сприяють екологічній освітленості суспільства. Еко-живопис і еко-арт активно розвиваються як частина сучасних екологічних і соціальних рухів [11].

Клатеркор (естетика «дружнього хаосу») – це естетика та культурна тенденція, що ґрунтується на усвідомленому накопиченні великої кількості предметів у просторі, створюючи атмосферу «дружнього хаосу». На відміну від мінімалізму, який прагне до порядку та редукції, клатеркор підкреслює індивідуальність, емоційну насиченість та вираження особистої історії через речі. Клатеркор відображає ідею, що речі можуть бути важливими, бо вони наповнюють простір особистістю та емоційними значеннями. Він протиставляється деперсоналізованим інтер'єрам і стає способом висловлювання себе через предметне середовище, де хаос постає не недоліком, а формою гармонії та творчої самоідентифікації.

Основні риси включають:

- насиченість простору дрібними предметами, сувенірами, книгами, посудом, текстилем, декором;
- відсутність прагнення до «ідеального порядку», натомість прийняття живого, багатошарового середовища;
- наголос на затишку, чуттєвості та домашності;
- демонстрацію індивідуальних захоплень, спогадів і символічних об'єктів;
- створення емоційно теплих, неформальних, «населених» інтер'єрів.

Мікс-медіа (Mixed Media) – це художній напрямок і техніка, яка поєднує у собі використання двох і більше різних матеріалів або художніх технік в одному творі. До мікс-медіа можуть входити поєднання живопису, колажу, графіки, текстур, фотографії, тканин, паперу, металу, дерева та інших матеріалів. Такий підхід дає можливість створювати багатошарові, комплексні образи з різноманітною фактурою й глибиною. Мікс-медіа популярне у сучасному мистецтві, адже дає художникам широку свободу вираження і цікавий візуальний ефект [8].

Неон-живопис – це художня техніка, яка використовує неонові фарби чи світлові ефекти, створені за допомогою світлодіодних чи неонових трубок, для створення яскравих, світних образів. Цей стиль виділяється насиченими кольорами і світловими акцентами, що створюють ефект сяйва чи світіння, часто застосовується в сучасному мистецтві і вуличному мистецтві.

Люмінесцентні фарби – це особливий тип фарб, які можуть світитися у темряві після «зарядки» під впливом природного або штучного світла. Вони містять люмінофорний пігмент, який накопичує світлову енергію і потім повільно випромінює її, створюючи ефект світіння у темряві тривалістю до 8-12 годин. Ці фарби відомі своєю довговічністю світіння та яскравістю, і широко використовуються не лише в мистецтві, але й у декорі та технічних застосуваннях. Відмінність люмінесцентних фарб від флуоресцентних полягає в тому, що флуоресцентні світяться лише під впливом ультрафіолетового світла, а люмінесцентні можуть світитися і без нього, тримаючи ефект світіння після підзарядки світлом.

Отже, неон-живопис використовує ефекти світла і яскравих кольорів, тоді як люмінесцентні фарби мають здатність світитися в темряві завдяки спеціальним пігментам, накопичуючи енергію від світла і повільно її випромінюючи [6].

Олійний живопис – одна із найтаємніших та чарівних технік, яку обирали для своїх робіт такі великі митці, як Леонардо да Вінчі, Пікассо, Моне, Далі та багато інших. Маючи бажання та краплю фантазії, можна опанувати і цю техніку. Адже олійний живопис дозволить відчувати себе справжнім художником, створити неповторний світ на полотні за допомогою олійних фарб, пензлів та мастихнів [9], [15].

Світловий живопис (Light painting) – це техніка фотографії, заснована на зйомці в темряві з тривалою експозицією, під час якої художник створює малюнки або візерунки шляхом руху джерел світла перед камерою. У процесі світлового живопису можна використовувати різні джерела світла— ліхтарики, світлодіоди, факели, кольорові фільтри — які при довгій витримці фотоапарата залишають світлові сліди на знімку. Ця техніка дозволяє створювати унікальні візуальні ефекти, у тому числі світлові фігури, абстрактні малюнки та освітлювати об'єкти нетрадиційним способом. Світловий живопис поєднує фотографію та живопис, надаючи митцям можливість "малювати світлом" і створювати яскраві, динамічні образи.

Техніка спиртових (алкогольних) чорнил – це створення абстрактних картин з використанням чорнил на спиртовій основі. Її ще називають алкогольним живописом. Картини, створені спиртовими чорнилами, незвичайні, повітряні та одночасно настільки прості, що намалювати їх зможе будь-хто. Для роботи у даній техніці потрібні, власне, чорнила, спеціальний папір, ізопропіловий спирт та фен. Під впливом теплого повітря кольори розтікаються

на папері, змішуються між собою, утворюючи химерні візерунки. Це ще один спосіб поринути у творчість та не банально провести час./) Ботанічна ілюстрація – мистецтво зображення рослин, їх форм, кольорів, структури. Напрямок набув популярності ще у 17 столітті. Це створення портрету рослини, що потребує зосередженості й точності. Ботанічна ілюстрація може бути актуальною фахівцям з ландшафтного дизайну, садівництва або декораторам. Однак людям творчим для розвитку навичок живопису, спостережливості та концентрації botanical art також може стати у пригоді [9].

Цифровий живопис – новий вид мистецтва, в якому традиційні техніки живопису, такі як акварель, олія, імпастро та ін., імітуються за допомогою комп'ютера, графічного планшета, стилуса та програмного забезпечення. Цифровий живопис відрізняється від інших форм цифрового мистецтва тим, що в ньому зображення створюється без рендерингу комп'ютерної моделі, натомість техніки живопису використовуються художником безпосередньо в спеціальних комп'ютерних програмах. Всі програми для цифрового живопису намагаються імітувати використання фізичних інструментів через різноманітні пензлі (brushes) і фарбові ефекти (paint effects). В багатьох таких програмах стилізовані пензлі відтворюють у цифровому форматі техніки традиційного живопису — олію, акрил, пастель, вугілля, перо та навіть аерографію. У більшості програм цифрового живопису користувачі можуть створювати свої власні стилі пензлів, використовуючи поєднання текстури і форми. Ця можливість дуже важлива для подолання розбіжностей між традиційним та цифровим живописом [18].

VR-живопис (віртуальний живопис) – це форма цифрового мистецтва, яка використовує технології віртуальної реальності для створення живописних творів у тривимірному просторі. Художник за допомогою VR-гарнітури і спеціального програмного забезпечення може «малювати» віртуальними пензлями в обсязі, створюючи 3D-образи, навколо яких можна огинатися і взаємодіяти з ними. Цей вид мистецтва поєднує традиційні принципи живопису з інноваційними методами об'ємного моделювання, що відкриває нові перспективи творчого вираження. VR-живопис дозволяє працювати з часом, простором і навіть звуком, створюючи інтерактивні і повністю занурювані мистецькі середовища [17].

**3. Особливості розробки і проведення лабораторних завдань з дисципліни
«Сучасні живописні практики» за ОП
«Графічний дизайн».**

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ №1

Тема 1 ХУДОЖНІЙ ТВІР ТА ЙОГО БУДОВА.

Зміст:

- 1. Художній твір.*
- 2. Вибір аналогів живописного напрямку.*
- 3. Сучасний живописний твір*

4. Оцінювання якості знань студентів

Поточний контроль успішності проводиться викладачем на поточних заняттях, безпосередньо в ході вивчення дисципліни з метою систематичної перевірки розуміння та засвоєння навчального матеріалу. Методи поточного контролю, що застосовуються при вивченні дисципліни «Сучасні живописні практики»: практичний контроль (в ході виконання практичних робіт) та спостереження як метод контролю.

Підсумковий контроль успішності здійснюється шляхом проведення перегляду, під час якого на розгляд комісії виставляються виконані семестрові завдання. Оцінка навчальних досягнень студентів здійснюється за національною системою та ECTS.

Критерії оцінювання

Вид навчальної роботи	Кількість балів <i>максимум</i>	
Змістовий модуль № 1		
Виконання аудиторних завдань (модуль 1)	50	
Виконання СРС. <i>КОМПОЗИЦІЯ. ПРАКТИКУМ.</i> Завдання 1	10	
<i>Всього за змістовим модулем №1</i>		60
Перегляд		40
Разом		100
Участь у всеукраїнських, міжнародних виставках тощо	10	

Рекомендована література

1. Fluid Art: огляд техніки та матеріалів. URL: <https://panda-market.com.ua/fluid-art-obzor-tekhniki-i-materialov/>
2. Аерографія. Вікіпедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%B5%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F>
3. Акриловий живопис. URL: <https://rosa.ua/uk/smartblog/393/Acrylics--paint.html>
4. Від вабі-сабі до III-мистецтва: 7 креативних трендів, які будуть актуальні у 2025 році. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/7-kreativnih-trendiv-ta-estetik-yaki-budut-populyarni-u-2025-roci-304823/>
5. Лонгріди про живопис і мистецтво. URL: <https://nataliaivchyk.com/longridy/>
6. Люмінесцентна фарба. URL : <https://lumi-light.com/nashi-farby/lyuminescentna-farba>
7. Матеріали і техніки живопису. URL: <https://nataliaivchyk.com/blog/materialy-i-tehniky-zhyvopysu/>
8. Медіамистецтво. Вікіпедія. URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B5%D0%B4%D1%96%D0%B0%D0%BC%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%BE>
9. Модні тренди у живописі. URL: <https://lihtaryk.com.ua/modni-trendi-u-zhivopisi>
10. Музика О. Я., Сотська Г. І. ЖИВОПИС: МАТЕРІАЛИ І ТЕХНІКИ. Навчальний посібник. Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Ф-т мистецтв, Каф. образотв. мистец.; уклад.: О. Я. Музика, Г. І. Сотська. Київ: Талком, 2024. 260 с.
11. Навчальний посібник «Нетрадиційні техніки живопису» <https://naurok.com.ua/navchalniy-posibnik-netradiciyni-tehniki-zhivopisu-186588.html>
12. Найвідоміші мистецькі стилі та напрямки: вичерпний посібник. URL: <https://joseartgallery.com/uk/articles/the-most-famous-art-styles-movements>
13. Сучасні техніки живопису URL : <https://uu-te.com.ua/course/suchasni-tehniky-zhyvopysu/>
14. Техніка живопису. Вікіпедія. URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D0%B5%D1%85%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%B0_%D0%B6%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%81%D1%83
15. Техніки олійного живопису. Класичні та сучасні прийоми створення творів мистецтва. URL: <https://kia.gallery/ua/blog-ua/classical-and-modern-techniques-oil-painting-techniques/>
16. Тренди ілюстрації 2025: що буде на піку популярності цього року. URL: <https://genius.space/lab/trendi-ilyustratsiyi-2025-shho-bude-na-piku-populyarnosti-tsogo-roku/>
17. Хамула О.Г., Дорош С.М., Париляк А.Т. Технології доповненої реальності в світі мистецтва. С. 54-55 URL :

<https://openarchive.nure.ua/server/api/core/bitstreams/4b8cc49b-1dcd-4123-a8ce-96710af5fc20/content>

18. Цифровий живопис. URL :
https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A6%D0%B8%D1%84%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9_%D0%B6%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%81

19. Як сучасні технології змінюють мистецтво. URL:
<https://supportyourart.com/stories/art-technology/>

Рекомендовані джерела:

1. Додаток А. Рис.1. Фейт Рінголд (США) створює «story quilts», поєднуючи живопис і тканинні панно з яскраво вираженим соціальним меседжем. URL : <https://surl.li/tkoxeh>
2. Додаток А. Рис.2. Жанна Кадирова поряд із керамікою та плиткою, використовує тканину у своїх об'єктах. URL : <https://surl.li/hmaber>
3. Додаток Б. Рис.1. Герхард Ріхтер. Абстрактна картина. URL : <https://www.wikiart.org/uk/gerkhard-rikhter>
4. Додаток Б. Рис.2. Герхард Ріхтер. Clouds. URL : <https://www.wikiart.org/uk/gerkhard-rikhter>
5. Додаток В. Рис.1. Олександр Ройтбурд. Неоекспресіонізм, нова фігуративність. URL : <https://archive.pinchukartcentre.org/works/oleksandr-rojtburd-1980-kubistichnij-pej>
6. Додаток В. Рис.2. Олександр Ройтбурд. Абстрактна композиція, оргаліт, змішана техніка. URL : <https://archive.pinchukartcentre.org/artists/oleksandr-rojtburd>
7. Додаток Г. Рис.1. Марлен Дюма. Genetiese Heimwee / Genetic Longing. URL : <https://www.wikiart.org/ua/marlen-dyuma/genetiese-heimwee-genetic-longing-1984>
8. Додаток Г. Рис.2. Марлен Дюма. The Luxury of Tenderness. URL : <https://www.wikiart.org/ru/marlen-dyuma/genetiese-heimwee-genetic-longing-1984>

Додатки.

Додаток А

Додаток А. Рис.1. Фейт Рінголд (США) створює «story quilts», поєднуючи живопис і тканинні панно з яскраво вираженим соціальним меседжем.

Додаток А. Рис.2. Жанна Кадирова поряд із керамікою та плиткою, використовує тканину у своїх об'єктах.

Додаток А. Рис.3. Герхард Ріхтер. Абстрактна картина

Додаток А. Рис. 4. Герхард Ріхтер. Clouds.

Додаток А. Рис. 5.
Олександр Ройтбурд. Неоекспресіонізм, нова фігуративність

Додаток А. Рис. 6.
Олександр Ройтбурд. Абстрактна композиція, оргаліт, змішана техніка.

Додаток А. Рис. 7. Марлен Дюма. Genetiese Heimwee / Genetic Longing

Додаток А. Рис. 8. Марлен Дюма. The Luxury of Tenderness

Додаток Б

роботи студентів спеціальності «Графічний дизайн»
кафедри графічного дизайну, моди та стилю
(керівник доцент кафедри ГДМС Касьян Т.К.)

Додаток Б. Рис. 1 «Добра вість» (батик, 70x70)
Кулик Вероніка, ДЗ-31

Додаток Б. Рис. 2 «Квітка папорті» (батик, 70x70)
Євмененко Владислав, ДЗ-31

Додаток Б. Рис. 3 «Свят вечір» (батик, 70х70)
Пустовіт Світлана, ДЗ-31

Додаток Б. Рис. 4 «Серпневий вечір» (батик, 70х70)
Сіренко Поліна, ДЗ-31

Додаток Б. Рис. 5 «Доля» (батик, 70х70)
Гайдай Єлизавета, ДЗ-31

Додаток Б. Рис. 6 «Сонячні візерунки» (батик, 70х70)
Коваленко Марія, ДЗ-31

Додаток Б. Рис. 7 «Пробудження зорі» (батик, 70x70)
Постіва Аліна, ДЗ-31

Додаток Б. Рис. 8 «Маланка» (батик, 70x70)
Кокош Яна, ДЗ-31

Додаток Б. Рис. 9 «Василіск» (батик, 70х70)
Цвященко Ірина, ДЗ-31

Додаток Б. Рис. 10 «» (батик, 70х70)
Юсипенко Максим, ДЗ-31

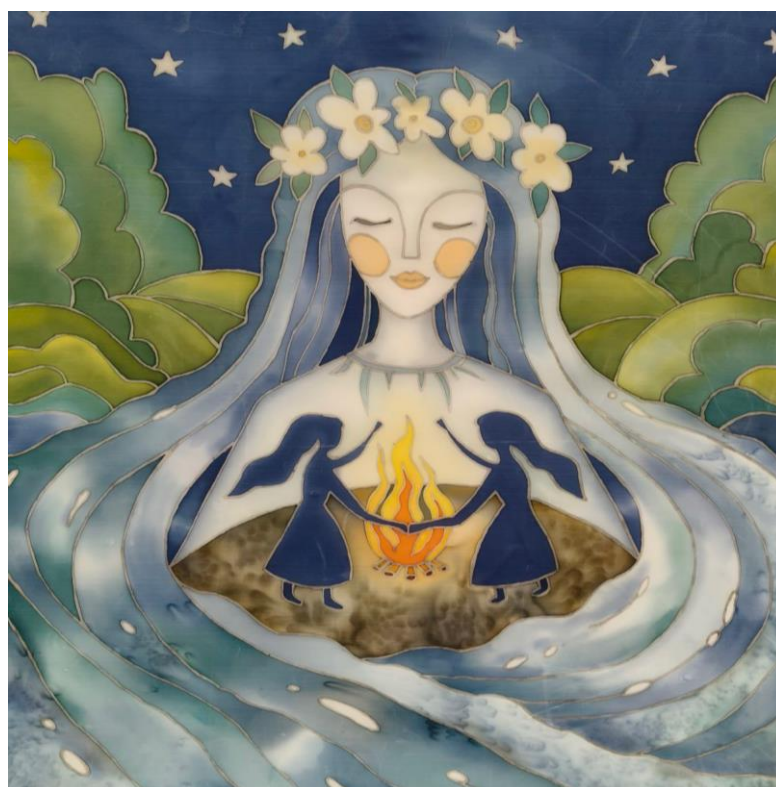
Додаток Б. Рис. 11 «Наворожі долю...» (батик, 70х70)
Комірча Анастасія МГД-25

Додаток Б. Рис. 12 «Дівочі таємниці» (батик, 70х70)
Степаненко (Манн) Анастасія, МГД-25

Додаток Б. Рис. 13 «Ті, що танцюють» (батик, 70x70)
Липовець Сергій МГД-25

Додаток Б. Рис. 14 «Чари ночі» (батик, 70x70)
Усик Ірина МГД-25

